

Vereniging Dorpsbelangen Hoogland

Van: Vereniging Dorpsbelangen Hoogland

Aan: Gemeente Amersfoort, Afdeling Stad en Ontwikkeling

T.a.v.: Projectgroep wind op Isselt

Betreft: zienswijze VDH op ontwerp omgevingsvergunning “Wind op Isselt”

Hoogland, 30 juni 2026

Geacht college,

Namens de Vereniging Dorpsbelangen Hoogland dienen wij hierbij onze zienswijze in op de ontwerp-omgevingsvergunning voor het planologisch mogelijk maken van twee windturbines op De Isselt, besluitnummer CLZ-00032597.

De VDH dient deze zienswijze in omdat de voorgenomen windturbines op De Isselt niet alleen gevolgen hebben voor het bedrijventerrein zelf, maar ook voor Hoogland-West, Coelhorst, De Birkt, de Eemzone en inwoners van Hoogland. De VDH vindt dat deze gevolgen in de ontwerpvergunning onvoldoende integraal, herkenbaar en zorgvuldig zijn meegewogen. Het gaat daarbij niet om één afzonderlijk effect, maar om de optelsom van landschappelijke impact, geluid, veiligheidsrisico's, mogelijke waardedaling van woningen en cumulatieve effecten.

Aantasting landschap

De VDH vindt het belangrijk dat de landschappelijke kwaliteit en het open karakter van Hoogland-West behouden blijven. De plaatsing van twee zeer hoge windturbines direct aan de rand van dit gebied past daar naar onze mening niet bij.

Wij wijzen erop dat in het coalitieakkoord juist is vastgelegd dat niet wordt gebouwd in Hoogland-West om het groen te beschermen. Hoewel de beoogde windturbines formeel niet in Hoogland-West zelf worden geplaatst, hebben zij door hun hoogte en ligging direct aan de rand van het gebied wel een duidelijke ruimtelijke en landschappelijke uitstraling op Hoogland-West. Deze beleidsmatige keuze voor bescherming van het groene karakter van Hoogland-West onderstreept dat bij deze BOPA een extra zorgvuldige en kenbare landschappelijke belangenafweging nodig is. Het ontwerpbesluit ziet op een buitenplanse omgevingsplanactiviteit, waarbij wordt afgeweken van het omgevingsplan om twee windturbines met een tiphoogte tot 242,5

meter mogelijk te maken. Juist bij een BOPA moet het bevoegd gezag zelfstandig en zorgvuldig motiveren waarom een dergelijke ingrijpende ruimtelijke ontwikkeling ruimtelijk aanvaardbaar is in het licht van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Die motivering kan naar onze mening niet worden beperkt tot de vraag of afzonderlijke normen voor bijvoorbeeld geluid, slagschaduw, externe veiligheid of ecologie worden gehaald. Bij een buitenplanse afwijking moet ook herkenbaar worden gewogen hoe het initiatief zich verhoudt tot het open landschap van Hoogland-West, Coelhorst, De Birk, de Eemzone en de aangrenzende natuur- en agrarische waarden.

Hoewel landschap en cultuurhistorie als afzonderlijke thema's zijn onderzocht, is naar onze mening onvoldoende kenbaar gemaakt hoe deze buitenplanse afwijking zich verhoudt tot de gemeentelijke beleidslijn om het karakter en de landschappelijke kwaliteit van Hoogland-West te behouden en te versterken. De enkele vaststelling dat de landschappelijke effecten aanvaardbaar worden geacht, volstaat bij een BOPA niet zonder een herkenbare, zelfstandige en zorgvuldige belangenafweging waarin het open landschap daadwerkelijk gewicht krijgt.

Wij verzoeken uw college daarom om de omgevingsvergunning te weigeren, althans niet te verlenen zolang onvoldoende kenbaar is gemotiveerd dat de aantasting van het open landschap ruimtelijk aanvaardbaar is. Subsidiair verzoeken wij u om het ontwerpbesluit op dit punt aan te vullen met een zelfstandige en navolgbare belangenafweging waarin het behoud van het karakter en de landschappelijke kwaliteit van Hoogland-West daadwerkelijk gewicht krijgt.

Waardedaling woningen

De VDH maakt zich zorgen over mogelijke waardedaling van woningen door de komst van twee zeer hoge windturbines aan de rand van Hoogland-West. Dit is niet alleen een individueel financieel belang van afzonderlijke woningeigenaren. Wanneer een ruimtelijk besluit mogelijk financiële gevolgen heeft voor een grote groep inwoners, moet vooraf duidelijk zijn welke gevolgen redelijkerwijs kunnen optreden en hoe deze worden meegewogen.

Uit onderzoek van TNO blijkt dat windturbines in de nabijheid van woningen een negatief effect kunnen hebben op de waarde van woningen. TNO hanteert daarbij een afstand van 2,5 kilometer rond windturbines als relevante invloedssfeer. Een groot deel van Hoogland ligt binnen deze afstand tot de beoogde windturbines op De Isselt. Daarmee is dit voor veel inwoners van Hoogland geen theoretisch punt, maar een concreet aandachtspunt.

Ook spelen de afstand tot de turbines en de hoogte van de turbines een rol. Juist bij Wind op Isselt gaat het om twee zeer hoge windturbines, met een tiphoogte tot 242,5 meter, nabij woongebieden, open landschap en recreatief buitengebied. Een mogelijke daling van de waarde van woningen is daarom een voorzienbaar gevolg dat vooraf serieus moet worden meegewogen.

Nadeelcompensatie betekent bovendien niet automatisch dat bewoners volledig worden gecompenseerd. Een deel van eventuele waardedaling kan voor rekening van bewoners blijven. Bewoners kunnen dus financieel nadeel ondervinden van de planologische keuze om windturbines mogelijk te maken, zonder dat dit nadeel volledig wordt vergoed.

De VDH vindt het daarom onvoldoende wanneer de gemeente alleen verwijst naar individuele nadeelcompensatieprocedures achteraf. Bij een besluit van deze omvang moet vooraf inzichtelijk worden gemaakt welke financiële gevolgen redelijkerwijs voor omwonenden kunnen optreden. Dat is nodig om het belang van bewoners volwaardig te kunnen meewegen bij de vraag of dit project ruimtelijk aanvaardbaar is.

Wij verzoeken uw college daarom om voorafgaand aan definitieve besluitvorming een indicatieve planschade- dan wel nadeelcompensatierisicoanalyse op te stellen op adres- of woningobjectniveau. Daarbij vragen wij niet om een definitieve individuele schadevaststelling, maar wel om per adres of woningobject inzichtelijk te maken welke woningen binnen relevante afstandscategorieën van de windturbines liggen, welke bandbreedte aan waardedaling op basis van bestaand onderzoek redelijkerwijs voorzienbaar is, en welk deel van die waardedaling mogelijk voor rekening van bewoners blijft.

Voor zover openbaarmaking op adresniveau uit privacyoverwegingen niet wenselijk wordt geacht, kan de analyse openbaar worden gemaakt in geanonimiseerde vorm of per categorie. Dat laat onverlet dat het college, de gemeenteraad en de omgeving voorafgaand aan besluitvorming over voldoende concreet inzicht moeten beschikken in de omvang en verdeling van het mogelijke financiële nadeel voor omwonenden.

Een enkele verwijzing naar individuele nadeelcompensatieprocedures achteraf achten wij onvoldoende. Die procedures nemen immers niet weg dat waardedaling voorzienbaar kan zijn, dat een deel daarvan voor rekening van bewoners kan blijven, en dat dit financiële nadeel vooraf moet worden meegewogen bij de beoordeling of sprake is van een ruimtelijk aanvaardbaar besluit.

Wij verzoeken uw college dan ook om de omgevingsvergunning niet te verlenen zolang deze financiële gevolgen voor omwonenden niet concreet, navolgbaar en controleerbaar in beeld zijn gebracht en niet kenbaar zijn meegewogen in de belangenafweging.

Geluidsoverlast en gezondheid

De VDH maakt zich zorgen over mogelijke geluidsoverlast door de voorgenomen windturbines. Geluid van windturbines wordt door omwonenden vaak anders ervaren dan andere vormen van omgevingsgeluid. Het gaat niet alleen om het gemiddelde aantal decibellen, maar ook om het karakter van het geluid, de voortdurende aanwezigheid daarvan, de nachtelijke situatie, hinderbeleving, slaapverstoring, laagfrequent geluid, tonaliteit en amplitudemodulatie.

Niet alle inwoners ervaren geluid op dezelfde manier. Volgens de GGD is circa 10 tot 15 procent van de bevolking geluidgevoelig: zij hebben eerder en meer last van geluid, kunnen zich moeilijker ontspannen of concentreren en worden sneller wakker door geluid. Juist bij windturbinegeluid, dat door zijn karakter en voortdurende aanwezigheid als hinderlijk kan worden ervaren, moet het college niet alleen kijken naar gemiddelde geluidnormen, maar ook naar de gevolgen voor geluidgevoelige inwoners.

In de stukken wordt geconcludeerd dat aan de voorgestelde geluidnormen kan worden voldaan. Dat neemt onze zorgen echter niet weg. Juist bij windturbines is het voldoen aan een jaargemiddelde norm niet hetzelfde als het voorkomen van hinder. Een Lden- of Lnight-norm geeft een gemiddelde geluidbelasting weer, maar zegt minder over de wijze waarop omwonenden het geluid in de praktijk ervaren, bijvoorbeeld bij bepaalde windrichtingen, in de nacht, bij laag achtergrondgeluid of bij specifieke geluidkarakters.

Uit het akoestisch onderzoek blijkt bovendien dat de geluidssituatie voor omwonenden daadwerkelijk verandert. De cumulatieve geluidbelasting neemt bij een aanzienlijk aantal geluidgevoelige gebouwen toe en een deel daarvan verschuift naar een slechtere geluidklasse. Ook blijkt dat geluidreducerende maatregelen nodig zijn om aan de bovenwettelijke geluidnorm te kunnen voldoen. De geluidbelasting ligt dus niet vanzelfsprekend ruim onder de norm, maar is afhankelijk van actieve terugregeling van de turbines.

Juist daarom moet niet alleen worden beoordeeld óf de turbines gemiddeld aan de geluidnorm kunnen voldoen, maar ook hoe zij zich in de praktijk gedragen in verschillende bedrijfsmodi, waaronder geluidreducerende modus, opstarten, afschakelen en wisselingen tussen modi. Daarbij moet expliciet worden gekeken naar het karakter van het geluid. Dat onderstreept dat de werking, controle en handhaafbaarheid van de maatregelen vooraf hard moeten zijn geborgd.

De VDH vindt het onvoldoende wanneer de beoordeling vooral wordt gebaseerd op de conclusie dat aan de voorgestelde normen kan worden voldaan. Bij een BOPA moet het college zelfstandig beoordelen of de gevolgen voor de leefomgeving aanvaardbaar zijn. Daarbij moet niet alleen worden gekeken naar normnaleving, maar ook naar hinderbeleving, slaapverstoring, cumulatie met bestaand omgevingsgeluid, laagfrequent geluid, tonaliteit, amplitudemodulatie, de positie van geluidgevoelige inwoners en de handhaafbaarheid van de voorgestelde maatregelen.

Monitoring achteraf is nuttig, maar kan niet dienen als vervanging voor een zorgvuldige beoordeling en voldoende harde waarborgen vooraf. Het feit dat in de stukken wordt geconcludeerd dat geen onaanvaardbare hinder wordt verwacht, betekent niet dat hinder in de praktijk is uitgesloten.

Wij verzoeken uw college daarom om de geluidseffecten van de windturbines opnieuw en breder te beoordelen dan alleen aan de hand van de voorgestelde grenswaarden. Daarbij verzoeken wij u expliciet in te gaan op hinderbeleving, nachtelijke geluidbelasting, slaapverstoring, laagfrequent geluid, tonaal geluid, amplitudemodulatie, cumulatie met bestaand geluid, de positie van geluidgevoelige inwoners en de praktische handhaafbaarheid van de geluidreducerende maatregelen. Daarnaast verzoeken wij uw college om de omgevingsvergunning niet te verlenen zolang niet concreet, navolgbaar en handhaafbaar is geborgd dat geluidsoverlast voor omwonenden zoveel mogelijk wordt voorkomen, dat klachten snel en onafhankelijk worden onderzocht, en dat bij hinderlijke situaties daadwerkelijk kan worden ingegrepen door middel van afdwingbare maatregelen, waaronder zo nodig verdere terugregeling of stilstand van de windturbines.

Externe veiligheid en nabijheid chemisch bedrijf

Veel inwoners van Hoogland kennen de gemeente als een strenge vergunningverlener. Wie als inwoner iets wil bouwen of aanpassen, krijgt vaak te maken met kritische toetsing aan regels over veiligheid, afstand, ruimtelijke inpassing en gevolgen voor de omgeving. Juist daarom mag bij een ingrijpend project als Wind op IJssel worden verwacht dat de gemeente minstens dezelfde strenge maatstaf hanteert. Zeker wanneer het gaat om twee zeer hoge windturbines nabij bedrijfsgebouwen, infrastructuur en een chemisch bedrijf waar met gevaarlijke stoffen wordt gewerkt, moet voor inwoners duidelijk zijn dat veiligheid niet wordt opgerekt om het project mogelijk te maken.

De VDH maakt zich zorgen over de externe veiligheid van de voorgenomen windturbines op deze locatie. De turbines worden niet geplaatst in een leeg of geïsoleerd gebied, maar op en nabij een bedrijventerrein met bedrijfsgebouwen, de RWZI, de Eem, infrastructuur en een Seveso-inrichting. Juist deze combinatie vraagt om een zeer zorgvuldige en terughoudende veiligheidsafweging.

Uit de stukken blijkt dat zich binnen de risicocontouren van de windturbines een aanzienlijk aantal gebouwen bevindt. In de onderzoeken wordt gesproken over 29 gebouwen die zijn getoetst aan het plaatsgebonden risico. Voor een deel van deze gebouwen is een nadere motivering nodig waarom de aanwezigheid daarvan binnen de risicocontour aanvaardbaar wordt geacht. Dat het om een bedrijventerrein gaat, betekent naar onze mening niet dat de aanwezigheid van werknemers en andere aanwezigen lichtvaardig kan worden behandeld. Ook mensen die werken in bedrijfsgebouwen en bedrijfsverzamelgebouwen verdienen een zorgvuldig beschermingsniveau.

De zorgen worden versterkt doordat de windturbines worden voorzien nabij Smit & Zoon, een Seveso-inrichting waar met gevaarlijke stoffen wordt gewerkt. In de stukken wordt onderkend dat de windturbines nieuwe risico's toevoegen aan de omgeving en invloed kunnen hebben op de risicosituatie rond Smit & Zoon. Daarbij gaat het niet alleen om het risico van een falende windturbine zelf, maar ook om mogelijke domino-effecten bij installaties en activiteiten met gevaarlijke stoffen. Juist zulke domino-effecten vragen om een terughoudende beoordeling, omdat de gevolgen van een incident verder kunnen reiken dan de directe omgeving van de turbine.

De VDH vindt het zorgelijk dat aanvullende veiligheidsmaatregelen, zoals sectormanagement of andere vormen van verdere risicoreductie, kennelijk niet of slechts beperkt worden toegepast omdat dit leidt tot productieverlies en de economische haalbaarheid van het project zou raken. Veiligheidsmaatregelen die technisch mogelijk zijn en risico's kunnen beperken, zouden niet te snel terzijde mogen worden geschoven omdat zij de exploitatie van het windpark minder rendabel maken. Bij een locatie met een Seveso-inrichting, bedrijfsgebouwen binnen risicocontouren en mogelijke domino-effecten moet veiligheid voorop staan.

Daarbij valt op dat de redenering in deze situatie sterk projectgericht lijkt te zijn. Omdat het windpark gewenst is, wordt gemotiveerd waarom de bestaande risicosituatie, de nabijheid van het chemisch bedrijf en de aanwezigheid van bedrijfsgebouwen binnen risicocontouren toch aanvaardbaar zouden zijn. De VDH vraagt zich af of dezelfde ruimtelijke afweging ook andersom zou worden gemaakt. Het is moeilijk voorstelbaar dat een nieuw chemisch bedrijf of nieuwe bedrijfsgebouwen zonder meer aanvaardbaar zouden worden geacht indien zij naast reeds bestaande windturbines binnen vergelijkbare risicocontouren zouden worden geprojecteerd. Dat roept de vraag op of hier niet te veel wordt geredeneerd vanuit het mogelijk maken van het windproject, in plaats van vanuit een onafhankelijke beoordeling van de beste en veiligste ruimtelijke ordening.

De VDH vindt het onvoldoende wanneer de beoordeling vooral wordt gebaseerd op de conclusie dat binnen de gekozen systematiek aan grenswaarden kan worden voldaan of dat gemotiveerd van standaardwaarden kan worden afgeweken. Juist bij een BOPA moet het college zelfstandig beoordelen of de totale veiligheidssituatie op deze specifieke locatie aanvaardbaar is. Daarbij moet niet alleen worden gekeken naar afzonderlijke rekenregels en contouren, maar ook naar de stapeling van risico's, de nabijheid van een

chemisch bedrijf, de aanwezigheid van bedrijfsgebouwen binnen risicocontouren, mogelijke domino-effecten, bereikbaarheid voor hulpdiensten, noodscenario's, ijsval, brand, bladworp, mastfalen en de praktische handhaafbaarheid van veiligheidsmaatregelen.

Ook moet duidelijk zijn welke personen zich redelijkerwijs binnen de relevante risicogebieden kunnen bevinden. De beoordeling mag niet uitsluitend uitgaan van abstracte gebouwcategorieën, maar moet ook inzicht geven in de feitelijke aanwezigheid van werknemers, bezoekers, onderhoudspersoneel, hulpdiensten en andere personen. Zeker bij bedrijfsverzamelgebouwen of gebouwen met wisselend gebruik is van belang dat de feitelijke bezetting en het feitelijke gebruik voldoende concreet in beeld zijn gebracht.

Wij verzoeken uw college daarom om de omgevingsvergunning niet te verlenen zolang niet concreet, navolgbaar en onafhankelijk is onderbouwd dat de externe veiligheid op deze locatie als geheel aanvaardbaar is. Daarbij verzoeken wij u in ieder geval inzichtelijk te maken welke gebouwen binnen de relevante risicocontouren liggen, hoeveel personen daar redelijkerwijs aanwezig kunnen zijn, op welke punten van standaardwaarden wordt afgeweken, waarom die afwijkingen aanvaardbaar worden geacht, welke domino-effecten kunnen optreden, welke gevolgen dit kan hebben voor werknemers, omwonenden en hulpdiensten, en welke aanvullende veiligheidsmaatregelen mogelijk zijn.

Daarnaast verzoeken wij uw college om expliciet te motiveren waarom maatregelen zoals sectormanagement, verdere risicoreductie, aanvullende stilstandvoorzieningen of andere veiligheidsmaatregelen wel of niet als vergunningvoorschrift worden opgelegd. Een verwijzing naar productieverlies of verminderde rendabiliteit van het windpark mag naar onze mening niet doorslaggevend zijn bij de vraag welke veiligheidsmaatregelen noodzakelijk en redelijk zijn.

Integrale afweging en cumulatieve effecten

Voor inwoners van Hoogland en omgeving gaat het niet om één los effect. Een bewoner ervaart straks niet afzonderlijk een beetje landschap, een beetje geluid, een beetje slagschaduw, een beetje veiligheidsrisico en een mogelijke invloed op de woningwaarde. Voor inwoners telt de optelsom. Dat geldt des te meer omdat de gemeente Soest onderzoekt of naast bedrijventerrein Isselt aanvullende windturbines mogelijk zijn. De zorg van de VDH is daarom niet alleen wat twee windturbines op De Isselt betekenen, maar ook of hiermee de eerste stap wordt gezet naar een groter cluster van windturbines aan de rand van Hoogland-West.

De VDH mist in de stukken een voldoende herkenbare integrale afweging van die totale impact. De afzonderlijke thema's, zoals landschap, geluid, slagschaduw, externe veiligheid, ecologie en woningwaarde, worden vooral per onderdeel beoordeeld. Bij een BOPA moet echter niet alleen per thema worden gekeken of aan afzonderlijke normen wordt voldaan, maar ook of de ontwikkeling als geheel ruimtelijk aanvaardbaar is. De mogelijke komst van aanvullende windturbines aan de Soester zijde kan daarbij naar onze mening niet zonder meer buiten beschouwing blijven. De VDH erkent dat de voorliggende aanvraag formeel ziet op twee windturbines op De Isselt. Dat neemt echter niet weg dat mogelijke aanvullende windturbines in de directe nabijheid relevant kunnen zijn voor de cumulatieve effecten op landschap, geluid, slagschaduw, veiligheid, natuur en woningwaarde.

Wij verzoeken uw college daarom om de mogelijke aanvullende windturbines aan de Soester zijde ten minste als voorzienbaar cumulatief scenario te betrekken bij de integrale belangenafweging. Indien het college meent dat deze ontwikkeling nog onvoldoende concreet is om volledig door te rekenen, verzoeken wij om dat uitdrukkelijk en inhoudelijk te motiveren.

Meer in het algemeen verzoeken wij uw college om de omgevingsvergunning niet te verlenen zolang de cumulatieve effecten van het project onvoldoende concreet, navolgbaar en integraal in beeld zijn gebracht en niet kenbaar zijn meegewogen in de belangenafweging.

Conclusie en verzoek

Alles overziend verzoekt de VDH uw college om de omgevingsvergunning in deze vorm niet te verlenen. Naar onze mening zijn de gevolgen voor Hoogland-West, Hoogland en de omliggende gebieden onvoldoende integraal, concreet en navolgbaar meegewogen. Subsidiair verzoeken wij uw college om het ontwerpbesluit wezenlijk aan te vullen met een zelfstandige, navolgbare en integrale belangenafweging waarin de gevolgen voor Hoogland-West, Hoogland en de omliggende gebieden daadwerkelijk gewicht krijgen. Daarbij dienen in ieder geval de landschappelijke impact, geluidhinder, veiligheidsrisico's, mogelijke waardedaling van woningen en cumulatieve effecten (waaronder mogelijke aanvullende windturbines aan de Soester zijde) concreet en controleerbaar te worden betrokken.

Met vriendelijke groet,
Vereniging Dorpsbelangen Hoogland

Yvonne P. van Norden
voorzitter
vannorden@dorpsbelangenhoogland.nl

